

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีเกี่ยวกับสภาพการศึกษา ปัญหาและความต้องการการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นชาวมอญใน โรงเรียนวัดบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการศึกษา เอกสารและการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีวิธีดำเนินงานวิจัยดังนี้

การศึกษาเอกสาร

ผู้วิจัยศึกษาประวัติความเป็นมา วัฒนธรรม ประเพณี และสภาพทั่วไปของ ชาวมอญ โดยใช้วิธีศึกษาเอกสาร โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสาร บทความ พงศาวดาร งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลจากเจ้าหน้าที่เขตบางขุนเทียน โดยส่วนใหญ่ใช้ข้อมูลจากแหล่งต่อไปนี้

- หอสมุดแห่งชาติ
- สถาบันวิทยบริการ หอสมุดคณะครุศาสตร์ หอสมุดคณะรัฐศาสตร์ หอสมุดคณะนิเทศศาสตร์ และหอสมุดของคณะอื่น ๆ ในจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- หอสมุดมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฯลฯ
- เขตบางขุนเทียน โรงเรียนวัดบางกระดี่ และสำนักสวัสดิการสังคม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแหล่งดังกล่าวโดยการตีความข้อมูล

การวิจัยเชิงสำรวจ

ผู้วิจัยศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชน ด้านความเป็นอยู่ เศรษฐกิจสังคม สภาพ

การศึกษา ปัญหา และความต้องการการศึกษาทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียน โดยใช้วิธีการสำรวจ สัมภาษณ์ และบันทึกภาพถ่าย ซึ่งผู้วิจัยออกไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

ในการดำเนินการวิจัยแบบสำรวจ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. กลุ่มที่ศึกษา
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการวิเคราะห์ และการนำเสนอข้อมูล

กลุ่มที่ศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

1. กลุ่มนักเรียน ศึกษาจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางกระดี่ แขวงสามค่า เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2529 ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 102 คน¹ และเป็นนักเรียนชาวมอญประมาณ 80% หรือประมาณ 81 คน² นักเรียนเหล่านี้ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 2 8 และ 9 แขวงสามค่า เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ซึ่งทั้ง 3 หมู่บ้านนี้อยู่ในเขตชุมชนเดียวกัน

¹ สถิตินักเรียนโรงเรียนวัดบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2529.

² สัมภาษณ์ เอ็น เชื้อชูชาติ, อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร, 14 พฤศจิกายน 2529.

ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยเกณฑ์ร้อยละ 25³ จากกลุ่มนักเรียนชาวมอญ ที่จะศึกษาจำนวน 81 คน แต่เพื่อความเชื่อมั่น ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์ร้อยละ 60 ในการ สุ่ม ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 50 คน

2. กลุ่มครูผู้สอนและผู้บริหาร ศึกษาจากครูที่ทำการสอนทั้งหมดใน โรงเรียนวัดบางกระดี่ เป็นจำนวน 29 คน นอกจากนี้ยังสัมภาษณ์อาจารย์ใหญ่ และ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่จำนวน 3 คน และศึกษาเขตบางขุนเทียน 1 คน

3. กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชาวมอญ ศึกษาจากผู้ปกครองนักเรียนชาวมอญซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยอาจเป็นบิดา มารดา หรือผู้อุปการะเลี้ยงดู อบรม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นชาวมอญ ในโรงเรียนวัดบางกระดี่จำนวน 50 คน

4. กลุ่มพระสงฆ์ ศึกษาจากพระสงฆ์วัดบางกระดี่ จำนวน 10 รูป

นอกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เพิ่มเติม เพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัยจากบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ ศึกษาเขตบางขุนเทียน เจ้าหน้าที่สำนักการศึกษา นักพัฒนาชุมชน เกษตรอำเภอบางขุนเทียน กำนันและผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านบางกระดี่

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

³ประคอง วรรณสุคร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2525), หน้า 10.

1. แบบสำรวจสภาพแวดล้อม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
 - 1.1 แบบสำรวจสภาพแวดล้อมในชุมชน
 - 1.2 แบบสำรวจสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
2. การบันทึกภาพถ่าย รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ
 - 2.1 ลักษณะที่อยู่อาศัย
 - 2.2 การดำเนินชีวิตประจำวัน
 - 2.3 การประกอบอาชีพ
 - 2.4 วัฒนธรรมประเพณี
 - 2.5 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน
3. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) เพื่อใช้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการศึกษา ปัญหา และความต้องการการศึกษาในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยแบ่งออกเป็น 4 ฉบับ คือ
 - 3.1 แบบสัมภาษณ์นักเรียนชาวมอญ
 - 3.2 แบบสัมภาษณ์ครูโรงเรียนวัดบางกระดี่
 - 3.3 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนชาวมอญ
 - 3.4 แบบสัมภาษณ์พระสงฆ์วัดบางกระดี่

สำหรับลักษณะคำถามในแบบสัมภาษณ์แต่ละฉบับจะมีคำถามใน 2 ลักษณะ คือ แบบเลือกตอบ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า และในบางฉบับจะมีแบบเติมคำอยู่บ้าง สำหรับในส่วนที่เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมาตราส่วนประมาณค่านั้น การให้คะแนน กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 3 ระดับ คือ

เห็นว่าปฏิบัติมากหรือเป็นปัญหามากหรือต้องการมาก	3	คะแนน
เห็นว่าปฏิบัติปานกลางหรือเป็นปัญหาปานกลางหรือต้องการปานกลาง	2	คะแนน
เห็นว่าปฏิบัติน้อยหรือเป็นปัญหาน้อยหรือต้องการน้อย	1	คะแนน

สำหรับแนวทางในการรวบรวมข้อมูลโปรดดูที่ภาคผนวก

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งสัมภาษณ์อาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนวัดบางกระดี่ เกี่ยวกับเรื่องการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนดังกล่าว เพื่อหาแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์
2. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้ว ไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาความตรงของเนื้อหา และความเหมาะสมของคำถามรวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่
 1. รองศาสตราจารย์ อุ่นตา นพคุณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 2. รองศาสตราจารย์ ดร.ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ คณะสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 3. รองศาสตราจารย์ ดร.อมรา พงศาพิชญ์ คณะสังคมวิทยา และมนุษยวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ ด้งกุล คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พชรวรรณ จันทรางศุ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการตรวจแก้ไข และเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงใหม่ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและพระสงฆ์ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ที่หมู่บ้านชาวมอญ โรงเรียนวัดโพธิ์ระหัด ต.บางชันหมาก อ.เมือง จ.ลพบุรี จำนวน 30 คน เพื่อนำไปปรับปรุงสำนวนภาษา เนื้อหาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อการนำไปใช้ต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้น ดังนี้

1. นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังศึกษาเขต บางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลในโรงเรียนวัดบางกระดี่
2. นำหนังสือจากศึกษาเขต ไปยังอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนวัดบางกระดี่ เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์นักเรียน และครูในโรงเรียน โดยขอสัมภาษณ์นักเรียนชาวมอญจำนวน 50 คน และครูผู้ทำการสอนจำนวน 29 คน พร้อมทั้งขอนัดวันสัมภาษณ์ ระยะเวลาในการสัมภาษณ์เริ่มตั้งแต่วันที่ 11 มีนาคม 2530 ถึงวันที่ 12 มีนาคม 2530 โดยมีผู้ช่วยผู้วิจัยช่วยในการสัมภาษณ์ด้วย จำนวน 2 คน
3. ในการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน และพระสงฆ์นั้น ผู้วิจัยได้ไปติดต่อกับกำนัน แขวงสามตำ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ ซึ่งในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ครูโรงเรียนวัดบางกระดี่ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นนั้น ได้เป็นผู้ช่วยนำไปยังบ้านผู้ปกครองนักเรียน โดยการสัมภาษณ์ครั้งนี้เริ่มตั้งแต่วันที่ 22 มีนาคม 2530 ถึงวันที่ 29 มีนาคม 2530 โดยมีผู้ช่วยผู้วิจัย 3 คน
4. ในการวิจัยครั้งนี้ ในการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทั่วไป ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลโดยการเข้าไปมีส่วนร่วม สังเกต บันทึกภาพถ่าย รวมทั้งสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ การเก็บข้อมูลเหล่านี้ เริ่มตั้งแต่วันที่ 5 เมษายน 2530 ถึงวันที่ 25 เมษายน 2530

วิธีการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสภาพการศึกษา ปัญหา และความต้องการการศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาตามลักษณะของเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร ผู้วิจัยวิเคราะห์ โดยการตีความข้อมูล และนำเสนอในรูปการบรรยาย

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจสภาพทั่วไปของโรงเรียนและชุมชน ผู้วิจัยนำเสนอผลการสำรวจในรูปตารางและความเรียง

3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียนชาวมอญ ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และพระสงฆ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะของคำตอบ ดังต่อไปนี้

3.1 ลักษณะคำตอบแบบเลือกตอบ (Check List)
ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ดังนี้

3.1.1 แจกแจงความถี่ของแต่ละตัวเลือกในข้อคำถาม

3.1.2 หาค่าร้อยละ

3.1.3 นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

3.2 ลักษณะคำตอบแบบเติมคำในช่องว่าง ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ดังนี้

3.2.1 แจกแจงความถี่ของแต่ละข้อคำถามลงในแต่ละกลุ่มที่จัดไว้

3.2.2 หาค่าร้อยละ

3.2.3 นำเสนอในรูปตารางและความเรียง

3.3 ลักษณะคำตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ดังนี้

3.3.1 ตรวจสอบให้คะแนนแต่ละข้อกระทงตามน้ำหนักของคะแนนที่กำหนดไว้

- 3.3.2 หาค่าเฉลี่ยของคะแนนในทุกข้อกระทง (Arithmetic Mean)
- 3.3.3 หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 3.3.4 นำเสนอในรูปตารางและความเรียง โดยใช้เกณฑ์

ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง

- 1.00 - 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด หรือไม่มีเลย
- 1.51 - 2.50 " ปานกลาง
- 2.51 - 3.00 " มาก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. หาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร⁴

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

2. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยใช้สูตร⁵

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าเฉลี่ยของคะแนน

N = จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด

$\sum fx$ = ผลรวมของน้ำหนักระดับความเป็นปัญหาและความต้องการในแต่ละข้อกระทง

⁴ประคอง กรรณสูตร, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2525), หน้า 28.

⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 80

3. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตร⁶

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left[\frac{\sum fx}{N}\right]^2}$$

เมื่อ S.D. = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนดิบทั้งหมด

N = จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์

⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า 83.